

Likabehandlingsplan / plan mot kränkande behandling

för

Nils Månssons Friskolas skola och fritidshem

Innehåll

- Denna plan baseras på...
- Begrepp och definitioner
- Vision / Policy
- Främjande arbete
- Kartläggning och Nulägesanalys
- Mål
- Förebyggande arbete
- Åtgärder
- Tidsplan
- Uppföljning och utvärdering
- Ny plan

Denna plan baseras på skyldigheter enligt

- Skollagen (2010:800)
- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Läroplanen Lgr -11
- Förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Begrepp och definitioner

Diskriminering

Diskriminering i skolan är när man på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och missgynnandet har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Diskrimineringsgrunder

Enligt diskrimineringslagen finns följande diskrimineringsgrunder: kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, ålder samt bristande tillgänglighet.

Direkt diskriminering är när en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Indirekt diskriminering. Det är t.ex.när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning.

Trakasserier

Upptärande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Det är trakasserier även när en elev kränks på grund av en förälders eller syskons sexuella läggning, funktionsnedsättning eller annan diskrimineringsgrund.

Kränkande behandling

Upptärande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Det kan vara att retas, mobba, frysa ut någon, knuffas eller att rycka någon i håret. En kränkning är en handling där förövarens avsikt är att tillfoga skada eller obehag. Det är en aktiv handling, inte en olyckshändelse.

Repressalier

Är när en elev (eller annan person) utsätts för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven (personen) eller t.ex.vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling, eller medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Befogade tillsägelser

Skolans personal måste ibland tillrättavisa en elev för att skapa en god miljö för hela klassen. En befogad tillrättavisning är inte en kränkning i lagens mening, även om eleven ifråga kan uppleva det som kränkande.

Vad avgör definitionen

Det är effekten som avgör. Man behöver inte ha haft någon elak avsikt för att göra sig skyldig till diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Man behöver dock ha viss insikt i att det egna uppträdandet kan upplevas som diskriminerande, trakasserande eller kränkande.

Trakasserier och kränkande behandling kan vara

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, alla går när man kommer)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, fotografier, mail och meddelanden på olika webbcommunities).

Vision / Policy

På Nils Månssons Friskola

- ska ingen utsättas för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.
- ska alla elever ges likvärdiga möjligheter att fullgöra sitt skolarbete och nå målen.

Främjande arbete

Syftet med det främjande arbetet är att stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling. Det innebär att det främjande arbetet inte behöver utgå från identifierade problem i verksamheten.

På Nils Månssons Friskola är det främjande arbetet en del av det kontinuerliga värdegrundsarbetet som beskrivs i läroplanen och skollagen. Nils Månssons Friskola har även en profil som genom olika inslag bidrar till att skapa förståelse och acceptans för människors olikheter. Profilen innehåller övningar i att förstå sina egna och varandras känslor och reaktionsmönster och skapa medvetenhet om hur vi samverkar med varandra på olika sätt. Övningar i kroppsmedvetenhet och kroppskontroll är ett regelbundet inslag, liksom ömsesidiga samtal kring situationer som uppstår mellan personer. Samtal som utgår från var och ens version och sätt att se på det skedda, och som har som mål att skapa förståelse för att en händelse uppfattas olika från olika personers perspektiv. I profilen ingår en strävan att tillgodose individuella behov vad gäller miljö, hjälpmedel och sätt att arbeta.

Personalen arbetar utifrån ett normkritiskt perspektiv som syftar till att fokusera på de normer som gör att vissa personer kan uppfattas som avvikande och vilka konsekvenser detta får istället för att endast öka toleransen mot det som anses avvika från det "normala". Detta för att förändra föreställningar och normer som ligger till grund för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Elevers delaktighet

Eleverna har under vårterminen 2017, tillsammans med klasslärarna, utvärderat fjolårets plan. I alla elevgrupper har under läsåret samtal kring hur ord kan sårta och kränka andra genomförts. Utifrån dessa samtal har varje grupp uppdaterat den lista över ord som vi inte vill höra på skolan. Eleverna har under två tillfällen detta läsåre, besvarat en enkät angående trygghet och trivsel där de har möjlighet att uttrycka ifall det förekommer platser eller situationer som de finner otrygga. De yngre barnen (f-klass och 1-2:an) har även gått trygghetsvandringar i mindre grupper.

Eleverna har redogjort för vilka typer av kränkningar som förekommer och gett förslag på hur vi kan få det bättre.

Klassråd genomförs i alla klasser, enligt skriftliga rutiner, minst var tredje skolvecka. En stående punkt på dagordningen är att utvärdera trygghet och studiero (klimatet i klassen och på skolan). Eleverna kan även här lyfta upp problem som behöver lösas. I varje klassrum finns även en "Förslag till förbättrings låda".

Utvärdering av fjolårets och pågående insatser

Faddergruppsaktiviteterna har varit uppskattade av både yngre och äldre elever. Personalen ser att kontakten mellan eleverna förbättrats och att de äldre eleverna växer i sitt ansvarstagande. Under läsåret har fadderverksamheten förbättrats i och med att alla i förskoleklassen även fick en egen fadder i 5-6:an. Faddrarnas uppgift var att ha ett extra öga på sitt fadderbarn för att se ifall de behövde hjälp eller om de var ensamma.

Det dåliga språkbruket och förmågan att hantera sina känslor vid motgångar förekommer hos ett fåtal individer. Dessa får extra stöttning av elevassistenter under skoldagen vilket ska tillförsäkra andra elever trygghet och säkerhet.

Rastvakt i kapprum, vid fotbollsplanen och träsket har haft positiv effekt på antalet konflikter, kränkningar och dåligt språkbruk. Under läsåret har ett fåtal incidenter inträffat på de nämnda platserna. Generellt sett har det varit mycket lugnt på rasterna.

Alla klasser har nu haft, och använt "toa-nyckel". Detta har gett resultatet att det sällan är kö vid toaletterna samt att eleverna inte längre passar på att gå när kompiserna lämnar klassrummet. Därmed har även springet till och från toaletterna minskat men även antalet störningar när man är på toaletten har nu minimerats.

Under läsåret har det i sociala-forum eller sms förekommit ryktesspridning eller nedvärderande kommentarer mellan ett fåtal elever. Detta har snabbt utretts och vårdnadshavare har blivit kontaktade och informerade. Positivt är att elever reagerat och agerat utifrån de samtal vi haft om hur man ska göra om man blir utsatt på nätet eller via sms. Under läsåret har samtliga elever i år 4-6 deltagit på en föreläsning om grooming av föreningen "Säkra varje unge". Även vårdnadshavare och föräldrar var inbjudna till en kvällsföreläsning i ämnet.

Information om likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling samt åtgärdstrappa har redogjorts på föräldramöte under höstterminen. Eleverna har deltagit i arbetet med ordningsreglerna och har även i faddergrupper tagit fram viktiga regler på olika platser i skolan. Dessa regler har sedan presenterats och åskådliggjorts genom planscher som nu sitter uppe i kapprummet.

Utifrån de enkäter som genomförs i alla klasser, samt utifrån klassrumsobservationer och intervjuer som rektor under läsåret genomfört, kan slutsatsen dras att klassrummen nu präglas av trygghet och studiero. Insatser som främjat studieron kopplas främst till det arbete som skett gällande tydlighet kring syfte och mål samt att alla elever ska utmanas i skolarbetet oberoende av nivå.

Kartläggning och nulägesanalys (gjord av elever och personal)

Kränkningar förekommer ibland vid ilska som uppstår som följd av upplevelse av förtret och misstränkning (1).

Eleverna upplever även att det förekommer "småtjafs" och kommentarer under lektioner eller om läraren lämnar klassrummet för att hämta saker (2).

Det har förekommit att elever stört andra elever när de varit på toaletten (3).

Det har förekommit att personal blivit utsatta för våld eller kränkningar av barn (4). Detta har då oftast skett i samband med att personal agerat för att skapa trygghet för de andra barnen.

Kommunikation mellan elever på olika sociala medier ökar för varje år och blir allt vanligare även hos de yngre eleverna. Det har under läsåret skett ett par incidenter i olika sociala medier efter skolan som har haft viss koppling till skolans verksamhet (5).

(Numreringen ovan är kopplad till numreringen under mål respektive åtgärder.)

Mål

- 1.) Eleverna ska kunna ta hand om och hantera sin ilska så att den inte går ut över andras trygghet och studiero.
- 2.) Klassrummet ska präglas av trygghet och studiero.
- 3.) Elever ska inte bli störda av andra vid toalettbesök.
- 1, 2, 3 och 4.) Nya elever och vårdnadshavare ska få tillgång till likabehandlingsplan och ordningsregler vid skolstarten samt åtgärdstrappa vid ordningsstörande beteende eller brott mot ordningsreglerna (disciplinära åtgärder).
- 5.) Eleverna ska veta att kränkningar aldrig accepteras oavsett forum. Eleverna ska även känna till vad de ska göra om de blir utsatta för hot, kränkningar eller liknande saker på nätet.

Förebyggande insatser

- 1.) Fortsatt arbete kopplat till känslor och att hantera känslor genom profilerarbete och vid behov tillgång till argställe (ansvar klasslärare).
- 1.) Kurator och/eller psykolog kopplas in i de ärenden där elever på grund av bristande känsloreglering påverkat trygghet och studiero för andra barn (ansvar rektor).
- 2.) Vuxna i kapprummet när många ska in eller ut, minska trängseln i kapprummet genom olika ingångstider (ansvar rektor).
- 2.) Förutom skolans ordningsregler utformar klasslärarna tillsammans med barnen regler och rutiner kring hur vi bemöter och agerar mot varandra i klassrummet (ansvar klasslärare). Reglerna skall fortlöpande utvärderas, exempelvis under klassråd.
- 3.) "Toalettnyckel" ska användas vid toalettbesök. De yngsta och de äldsta barnen använder toalett på ovanvåningen. Detta för att minimera antalet toalettbesök och risken för trängsel (ansvar klasslärare).
- 4.) Klassläraren ansvarar för att informera om likabehandlingsplan, ordningsregler samt åtgärdstrappa vid ordningsstörande beteende eller brott mot ordningsreglerna till nya elever (ansvar klasslärare). Under läsåret 2017-2018 kommer även hemsidan att uppdateras och då kommer även likabehandlingsplanen finnas tillgänglig där.
- 5.) Studera olika sociala medier på nätet - utifrån fördelar och risker/faror, och vad man kan göra om man blir utsatt på nätet. Vad innebär yttrandefrihet och vad är en åsikt? (ansvar klasslärare)

Övriga förebyggande insatser

Spel på fotbollsplanen sker endast när rastvakt finns på plats (ansvar rastvakt).

Rastvakt bär varselväst (ansvar rastvakt).

Rastvakt finns i kapprum när många elever går in eller ut på rast. Vi fortsätter med olika inringningssignaler (ansvar rastvakt).

Främjande insatser

Prata ofta om känslor och tankar och att det är två olika saker. Träna eleverna att skilja på tankar och känslor. Detta görs i vardagliga situationer och i profilerarbetet. I samband med detta fortsätter arbetet med hur kroppsspråk, miner och blickar sänder budskap och hur det påverkar omgivningen (ansvar klasslärare).

Genom att arbeta med olika dilemman och forumspel i klasserna lyfts frågor upp rörande likabehandling och kränkningar (ansvar klasslärare).

Personalen arbetar även med olika case/fall där bemötande och värderingar synliggörs och aktivt ifrågasätts. Detta är ett sätt att synliggöra olika normer som kan ligga till grund för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling (ansvar rektor/speciallärare).

Vi arbetar med faddergrupper för att skapa en god atmosfär och ett gott socialt klimat över klasserna. Barnen i 5-6:an planerar och genomför bland annat fadderlekar (ansvar rektor/klasslärare).

Åtgärder

Om personal upplever att en elev blir trakasserad/kränkt ska denne:

1. Ingripa för att avbryta att kränkningen fortlöper. Rektor och lärarna får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet (5 kap 6 § Skollagen).
2. Utreda vad som hänt och vidta de åtgärder som behövs för att trakasserier/kränkningarna upphör.
3. Rapportera händelsen till rektor.
4. Rektor möjliggör att de personer som varit inblandade får bearbeta det inträffade med skolans kurator då behov föreligger.

Om det framkommer att en elev blivit utsatt för kränkning eller trakasserier av annan elev skall detta utredas. Utredningen kan ske av den personal som fått kännedom om kränkningen eller diskrimineringen.

Om det framkommer att personal trakasserat/kränkt eller diskriminerat en elev skall detta anmälas till rektor. Rektor utreder händelsen och vidtar de åtgärder som behövs.

I svårare fall kan byte av undervisningsgrupp, avstängning eller andra i skollagen reglerade åtgärder vidtas för den som kränker en annan elev.

Klassläraren/mentorn följer alltid upp kränkningar i nära anslutning till kränkningstillfället för att kontrollera att kränkningarna har upphört.

Tidsplan

Samtliga insatser genomförs omedelbart och pågår fortlöpande under läsåret 2017-2018. Rektor följer upp insatserna på de pedagogiska mötena. Insatser och mål utvärderas i mars 2018.

Anmäla trakasserier/kränkningar eller diskriminering

Om du som elev har blivit utsatt för trakasserier/kränkningar eller diskriminering kan du anmäla detta till den i personalen som du känner dig bekväm med att berätta för. Du kan även prata med skolsköterskan eller kuratorn. Vill du att dina föräldrar berättar för skolan går även detta bra.

Om du som elev hör eller ser att någon annan blir trakasserad/kränkt eller diskriminerad ska du säga till någon i personalen.

Om du som förälder eller vårdnadshavare upplever att ditt eller annat barn utsätts för trakasserier/kränkningar, diskriminering eller repressalier ska du anmäla detta till rektor eller annan personal. Alla uppgifter som kommer till kännedom skall utredas oavsett vem som tar emot dem.

Utreda och dokumentera

Om en elev blivit trakasserad/kränkt eller diskriminerad ska det ske en utredning. Utredningen ska utmynna i åtgärder som ska leda till att trakasserier/kränkningar eller diskriminering ska upphöra. Åtgärder kan exempelvis vara återkommande samtal med elever och deras vårdnadshavare eller utökad vuxennärvaro kring de elever som kränker.

Den som sköter utredningen behöver föra samtal med alla berörda elever för att få en helhetssyn på problemet. Utredningen skall ske även om den som blivit kränkt eller dess vårdnadshavare inte vill att utredningen ska genomföras.

Utredningen skall dokumenteras. Dokumentationen skall innehålla:

1. En sammanfattning av händelsen
2. Åtgärder
3. När och hur åtgärderna utvärderas

Dokumentationen lämnas till rektor som i sin tur informerar huvudmannen.

Uppföljning och utvärdering

Uppföljning sker genom fortlöpande iakttagelser, samt vid samtal i personalgruppen. Utvärdering sker genom samtal i klasserna samt eventuellt genom frågeformulär.

Ny plan

Görs utifrån uppföljning och utvärdering under mars 2018.